

El combat sense treva contra el caragol maçana no ha donat encara grans fruits més enllà d'haver evitat l'enfonsament de la producció d'arròs. El govern enfoca l'objectiu d'eradicar-lo "molt a llarg termini" i durant aquest temps s'han anat posant damunt de la taula unes quantes possibles solucions oficioses, però en l'horitzó s'imposa la incertesa.

Vuit anys de lluita fins ara estèril

Deltebre Òscar Meseguer

L'any 2009 es va detectar al marge esquerre del delta de l'Ebre l'espècie *Pomacea maculata*, el caragol maçana, originària de la conca amazònica de l'Amèrica del Sud i considerada una de les 100 espècies invasores més perjudicials del món, entre altres coses per la ràpida capacitat d'adaptació a l'entorn com a animal d'aigua dolça i perquè es menja la planta de l'arròs quan està creixent i és tendra. Vuit anys més tard, tot i la guerra gairebé cos a cos dels pagesos i els esforços de les administracions en temps de crisi, el gasteròpode ha colonitzat més de 5.000 hectàrees d'arrossars de l'hemidelta esquerre i enguany se n'ha detectat la presència en 85 hectàrees a l'hemidelta dret (quatre vegades més que l'any passat), on el govern de la Generalitat sospita obertament que alguns dels focus han estat intencionats. **"Per la informació que tenim, no hi ha cap altra lògica"**, afirma la subdirectora d'Agricultura, Neus Ferrete, en declaracions a aquesta publicació. L'executiu català, amb el Pla de lluita 2017 consensuat pels diferents agents que integren el grup Ad Hoc (comissió tècnica) del caragol maçana, vol centrar els esforços per eradicar-lo a la dreta abans que no s'escampe més, com va passar al Baix Ebre, a l'altra banda de riu. Allà, a l'esquerra, els deures per a enguany i a curt termini són contenir la plaga i conviure-hi, tot i que Ferrete ho matisa amb una mirada més llarga: **"Això no vol dir que ens relaxem a l'esquerra. Que focalitzem més la lluita a la dreta és fruit que hi ha un límit pressupostari"**, admet. Les actuacions d'aquesta campanya tenen un pressupost d'un milió d'euros cofinançats pel departament d'Agricultura i la Unió Europea en el marc del Pla de desenvolupament rural (PDR) 2014-2020.

Ferrete subratlla que l'objectiu continua sent l'eradicació total de la plaga: **"Si és possible, serà a molt llarg termini, però nosaltres hem de lluitar per eradicar-la, perquè a més a més com a adminis-**

PLA DE SECTORITZACIÓ

El govern executarà un pla integral de sectorització per combatre el caragol maçana abans del 2020

Durant el 2016, el govern va subvencionar parcialment un pla de sectorització dels Regants de l'Esquerra que consistia a dividir el sistema hidràulic en 28 sectors diferents, per netejar cada zona de caragol maçana i aïllar-la de la xarxa de desguassos per evitar-ne la reinfecció. S'ha via detectat que els desguassos eren un dels principals vectors de propagació de la plaga, ja que el gasteròpode és capaç, per flotació i si cal a contracorrent, de recórrer distàncies molt grans en poques hores.

Però el pla no va aconseguir, sembla, la implicació rigorosa del 100 % dels comuners i, en aquesta mesura, no va resultar prou eficient. A més a més, el cost del pla dels regants per sectoritzar tota la xarxa té un cost de 5 milions d'euros, just el pressupost del qual disposava el grup Ad Hoc per a tot el període 2014-2020. Ara els regants de l'esquerra s'han queixat que el govern no hagi inclòs mesures de sectori-

Mapa de la xarxa de desguassos de la Comunitat de Regants de l'Esquerra, dividida en els 28 sectors establits pels regants per fer-hi el pla de sectorització. / COMUNITAT DE REGANTS DE L'ESQUERRA

zació en el Pla d'acció del 2017, però l'executiu sosté que no ha descartat l'eina, que considera vàlida, sinó que, senzillament, davant la falta de recursos econòmics, n'ha ajornat una execució més rigorosa. **"A l'esquerra s'ha de poder establir en els pròxims dos o tres anys un pla de**

lluita integral, que actue no només als arrossars sinó també a tots els sistemes hidràulics. Ens posarem a treballar per fer-ne un de coherent i viable", anuncia el govern a través de la subdirectora d'Agricultura. **"El Pla de sectorització que es va fer l'any passat no va ser prou in-**

tegral. El govern hi creu, però tothom hi ha de creure. No pot fallar ningú i l'hem de plantejar d'una altra manera perquè funcione", lamenta Ferrete, que creu amb un pla **"ben projectat"**, que enguany **"no es podia fer"**, es podria assolir un gran èxit.

tració és el que ens marca la Unió Europea".

NO OFICIALS El pla actual de lluita inclou més control dels moviments dels planters d'arròs, considerats un altre detonant de la irrupció del caragol a la dreta, i de la higiene de la maquinària agrícola, a més a més de les mesures clàssiques: sobretot la saponina i l'assecamment dels arrossars a l'hivern, també de l'eventual neteja de canals, la instal·lació d'obstacles en el sistema de reg o la retirada manual de postes. Però comencen a fer forat mesures alternatives com la sembra en sec (vegeu més informació a la pàgina 4), impulsada per la iniciativa privada, però al voltant de la qual el govern, a través de l'IRTA, ja n'està

fent recerca. L'institut, soci del grup Ad Hoc, també està estudiant més a fons el tractament amb aigua de mar, que ja s'ha comprovat que produeix un 100 % de mortalitat sobre el caragol, però també provoca salinització dels camps i corrosió de la xarxa de reg. **"Si aconseguim minimitzar aquests efectes colaterals, és un recurs econòmic i perfectament a l'abast"**, valora Ferrete.

Altres mesures ambicioses, com la sectorització (delimitar i aïllar sectors deixant-los nets de la plaga), es van testar sense l'èxit esperat, però el govern no la descarta en el futur. Ans al contrari, la considera una bona eina [llegiu complement en aquesta mateixa pàgina] si s'aplica bé. Durant tot aquest temps, atenent a la magnitud i la perillositat de la plaga, s'

han anat posant damunt de la taula altres fórmules de lluita. Algunes no han arribat a tindre cap oficialitat ni com a possibilitat perquè el departament d'Agricultura no les ha fet seues. Parlem per exemple de l'ús de

El govern diu que el repte a llarg termini és l'eradicació, però és molt caut amb les solucions alternatives

sons estressants, de l'electrificació del perímetre de les finques o de la introducció de possibles depredadors del caragol, com es desenvolupa en la pàgina següent. En tot cas

se n'ha pogut derivar un debat de possibles interessos, però el govern és taxatiu: **"Descartar no es pot descartar res. Tot ha de ser possible, però en cada cas s'ha de veure si es pot fer"**, avisa la subdirectora d'Agricultura, que també apella a la singularitat del Delta: **"Estem en un parc natural, que no ens permet aplicar qualsevol mètode o qualsevol mesura que pugui afectar greument l'ecosistema"**. També constata que s'ha de preservar l'arròs: **"Hi ha mesures que van en contra de la producció de l'arròs i altres que n'afavoreixen el creixement però no la lluita contra el caragol"**. **"Hem de trobar un equilibri. No podem obrir tot el ventall de possibilitats sense ser curosos"**, conclou la portaveu de la Generalitat. ■